

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
DOS-2016-0003509
PZH-2018-671310113

Bijlagen
4

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Aanbieding onderzoeken over relatie bestuurlijke netwerken en ruimtelijke-economische ontwikkeling, en over ruimtelijke samenhang regio Gorinchem

Geachte Statenleden,

Bij deze ontvangt u twee onderzoeken die zijn uitgevoerd binnen het traject van 'Slimmer en Sterker Bestuur in Zuid-Holland'. Het eerste onderzoek betreft een onderzoek van Van Oort, van Raan en Tordoir over de relatie van bestuurlijke netwerken en ruimtelijke-economische ontwikkeling in Zuid-Holland. Het tweede onderzoek van Tordoir betreft een analyse van de ruimtelijke samenhang in de regio Gorinchem.

Deze onderzoeken passen binnen de vijf uitgangspunten die wij hebben benoemd in onze [tweede tussenrapportage](#) van 'Slimmer en Sterker Bestuur in Zuid-Holland'. Eén van deze uitgangspunten is fact-based werken. Dit houdt in dat we ons, als het gaat over de bestuurlijke inrichting en de kwaliteit van het openbaar bestuur, niet alleen baseren op maatschappelijke opgaven en inhoudelijke vraagstukken, maar ook op feitelijke inzichten en empirische gegevens. Zo willen wij bijdragen aan nationale discussies, en de gesprekken over de bestuurlijke inrichting van Zuid-Holland voeden met objectieve informatie. Hiervoor hebben wij enkele onderzoekslijnen uitgezet.

Voor de onderzoekslijn naar intergemeentelijke samenhang heeft u als eerste [onderzoeksresultaten](#) op 17 mei 2017 het rapport van Tordoir/Poorthuis ([geografische netwerkstructuur Zuid-Holland](#)) ontvangen en deze hebben we in de tweede tussenrapportage besproken. Zowel bij de bespreking in uw statencommissie Bestuur en Middelen op 17 mei 2017, als in de bespreking van het rapport in diverse Zuid-Hollandse regio's, is de vraag aan de orde geweest wat de gevolgen zijn van de door Tordoir/Poorthuis geconstateerde grote verschillen tussen onze regio's qua ruimtelijke structuur. Wat zijn bijvoorbeeld mogelijke gevolgen voor economisch presteren en voor de bestuurlijke organisatie van die verschillende gebieden? Voor deze vraag is ook eerder onderzoek relevant, dat door Ton van Raan en Decisio aan u is gepresenteerd ("urban scaling" in relatie tot bestuurlijke fragmentatie), maar zeker ook

onderzoek van Frank van Oort (regionaal-economisch agglomeratievoordelen). Wij zijn dan ook verheugd dat genoemde drie hoogleraren – Van Oort, Van Raan en Tordoir – bereid zijn gebleken in onze opdracht hun resultaten voor Zuid-Holland nader te verdiepen en bovendien aan elkaar te relateren.

Uit hun onderzoek blijkt kort samengevat dat de economische schaalvoordelen van agglomeraties in onze provincie achter blijven bij de verwachting, en dat kan mede worden gerelateerd aan de bestuurlijk-geografische fragmentatie in onze provincie. Het is namelijk zo dat grenzen belemmerend kunnen werken voor optimale interactie op o.a. het gebied van woon-werkverkeer, arbeidsmarkt en voorzieningengebruik. Dit zijn vraagstukken die zich dan ook niet beperken tot de gemeentegrens. Om het economisch potentieel te benutten is over grenzen heen kijken en (bestuurlijk) samenwerken dan ook één van de belangrijke factoren. Het betreft fundamenteel en vernieuwend onderzoek dat niet onmiddellijk in bestuurlijke aanbevelingen mag worden vertaald. Wij plaatsen de kanttekening dat economisch profijt centraal wordt gesteld, en dat is uiteraard een beperkte (maar relevante) invalshoek. Het is dan ook met name bedoeld als gesprekstof voor ons als bestuurders in Zuid-Holland hoe we omgaan met de belemmeringen en samenwerking over grenzen heen.

Het onderzoeksrapport bestaat uit drie onderdelen: een essay, een verdiepingsstudie en een samenvatting in de vorm van een two-pager. Het rapport delen wij ook in gesprekken met gemeenten en wordt geplaatst op de provinciale website. Op 7 december wordt het onderzoek gepresenteerd tijdens het Bestuurdersdiscours.

Het tweede onderzoeksrapport wat u ontvangt bevat een analyse van de ruimtelijke samenhang in de regio Gorinchem. Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel voor de provinciale herindeling van Vijfheerenlanden is in de Tweede Kamer de motie Van der Molen (CDA) aangenomen die de minister oproept om vóór het einde van het jaar te rapporteren over wat er nodig is om de centrumpositie te behouden. De gemeente Gorinchem heeft deze kans aangegrepen en afgelopen zomer zelf aan Berenschot opdracht gegeven om onderzoek te doen en hierover een notitie te schrijven. De bestuurlijke omgeving, het maatschappelijk middenveld, de provincie en BZK zijn hierbij betrokken. De planning is dat de notitie in februari 2019 gereed is en belangrijk onderdeel wordt van de rapportage aan de Tweede Kamer.

Ter ondersteuning hebben wij aan prof. Tordoir gevraagd om de door middel van diepgaand data-onderzoek de feiten rond de relatiepatronen op een rijtje te zetten. Daaruit blijkt dat er in alle opzichten een geïntegreerde "regio Gorinchem" bestaat, die als geheel sterk met de regio Drechtsteden is verbonden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Essay van Van Oort, Van Raan en Tordoir: "De organisatie van openbaar bestuur en regionaal-economische ontwikkeling in Zuid-Holland"
- Verdiepingsstudie Zuid-Holland van Tordoir: "Gemeentelijke grenseffecten op economie en voorzieningen"
- Samenvatting onderzoek Van Oort, Van Raan en Tordoir: "Economisch potentieel Zuid-Holland niet ten volste benut"
- Onderzoeksrapport Tordoir: "Ruimtelijke samenhang in de regio Gorinchem"